

УДК 349

Марія Геннадіївна Артамонова,

студентка 4 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Ігор Сергійович Воєводін,

викладач кафедри міжнародного і європейського права

юридичного факультету Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна

Сутнісна характеристика поняття та міжнародний досвід протидії кібермобінгу

Передові досягнення у сучасному світі суттєво розширили спектр можливостей кожного члена суспільства, у тому числі в напрямку електронних комунікацій. Проте, незважаючи на існуючі позитивні здобутки, людство отримало нову сферу зловживання правами та здійснення інших незаконних операцій. Одним із видів зловживань є кібермобінг, як вид насильства.

Власне мобінг є одним із різновидів морального насильства. Його прояв полягає у систематичному приниженні, цькуванні, психологічному терорі співробітника в колективі, зазвичай з метою звільнення. Сама дефініція «мобінг» походить від англійського «mob» (натовп) [1, с. 42–43].

Кібермобінг (або як його ще називають «агресія он-лайн») є підвидом мобінгу, досить новітньою формою приниження, заподіяння страждань потерпілому (працівнику) за допомогою засобів електронних комунікацій (у тому числі мережі Інтернет) іншими співробітниками робочого колективу. Кібермобінг характеризується специфічними засобами вчинення насильницьких дій. На практиці такими засобами можуть виступати мобільні телефони, ноутбуки, планшети, електронна пошта, акаунти соціальних мереж, програми незаконного отримання інформації (у тому числі піратський контент) та інші пристрої.

Підвищена небезпека кібермобінгу полягає у тому, що фактично діяння вчиняються в межах віртуального простору, проте наслідки

мають місце в реальному світі та приниження зазнає реальна людина. Крім того, така небезпека підкріплюється доступом до мережі Інтернет майже в будь-якому місці земної кулі та можливістю доступу до неї широких верств населення, що в перспективі може надати більш масштабні обсяги поширення інформації (порівняно із поширенням інформації у вербальній формі).

В Україні напрям протидії кібермобінгу, в рамках здійснення урядової політики, не є таким актуальним, як в інших країнах світу. Будь-яке законодавче врегулювання (у тому числі законодавче закріплення кібермобінгу як правопорушення) з цього питання є відсутнім. Тобто фактично наразі в Україні не існує правового механізму захисту працівників від мобінгу на робочому місці.

Серед країн Східної Азії новелу до свого законодавства щодо протидії кібермобінгу включила Південна Корея. У 2007 році її парламентом був розроблений законопроект, спрямований на боротьбу проти мобінгу в Інтернеті [2].

Серед країн Європи особливою активною державною політикою щодо протидії кібермобінгу відзначилася Німеччина. Кібермобінг у Німеччині не має об'єктивної сторони як окремого складу злочину, але разом із тим, окремі його прояви є караними.

Щодо Сполучених штатів Америки, то в штаті Міссурі в 2008 році був прийнятий закон щодо протидії кібермобінгу, прийняття якого було викликано самогубством працівника одного з підприємств, що мало широкий суспільний резонанс [3].

В 2011 році у Вашингтоні відбувся антимобінг-саміт, активну участь в якому брали представники Facebook. Результатом проведення цього саміту стало прийняття рішення керівниками соціальної мережі Facebook про створення відділу медіації у спорах.

Власне сама співпраця урядів держав із керівниками світових соціальних мереж буде ефективним засобом здійснення заходів протидії кібермобінгу, оскільки більшість випадків кібермобінгу відбувається у площині соціальних мереж, а значна частина населення, що працює в колективах, і є користувачами цих соціальних мереж.

Отже, проблема кібермобінгу є, для України, відносно новою в тому образі, в якому вона постає перед нами зараз. Проте, як бачимо, на прикладі інших країн світу, навіть, своєчасне законодавче закріплення певних стратегій протидії кібермобінгу не дає гарантії того, що про-

блема викоріниться. Центральним стрижнем концепції, у тому числі законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва, має бути морально-психологічний підхід до явища кібербулінгу.

Список бібліографічних посилань

1. Трюхан О. А. Захист працівників від мобінгу на робочому місці: теоретико-правовий аспект. 2017. № 4. С. 42–46.
2. Südkorea: Gesetze gegen Cyber-Mobbing. URL: <https://www.silicon.de> (дата звернення: 30.10.2019).
3. Straffreiheit für Cyber-Bullying. URL: <https://www.spiegel.de/netzwelt/web/online-haeme-wird-straftat-weltweit-erstes-gesetz-gegen-cybermobbing-a-563115.html> (дата звернення: 30.10.2019).

Одержано 01.11.2019